

Proces – verbal nr.2

al ședinței Grupului Tehnic de Lucru

Monitorizare și evaluare TB/SIDA

19 martie 2014

Locul desfășurării: Sala de ședințe a Fundației Soros-Moldova

Agenda ședinței a inclus următoarele subiecte:

- Validarea estimărilor noi ale populațiilor cheie;
- Planificarea ședințelor de validare a raportului pe țară GARPR/UNGASS.

La ședință au participat:

- Adriana Tudor - Ministerul Sănătății;
- Liliana Caraulan - Centrul PAS;
- Lucia Pîrțînă - IMSP SDMC;
- Svetlana Popovici - IMSP SDMC;
- Zinaida Bivol - IMSP SDMC;
- Daniela Lupan -UCIMP;
- Vitalie Slobozian - Fundația Soros-Moldova;
- Veronica Zorilă - Fundația Soros-Moldova ;
- Svetlana Plămădeală - UNAIDS;
- Violeta Teutu - Secretariatul CNC;
- Petru Crudu - CNMS;
- Tatiana Cotelnic-Harea - CNMS;
- Tatiana Costin - CNMS;
- Silvia Stratulat – CNSP;
- Veaceslav Mular – GD Moldova;
- Ștefan Gheorghică – CNSP;
- Liubovi Andreeva – IMSP DRN;
- Vitalie Rabinciuc – TDV, Bălți;
- Corina Popa – UORN;
- Ala Iațco – UORN;

- Ludmila Marandici – AO „AFI”;
- Irina Barbiroș – DIP MJ;
- Alexei Leorda – „Reforme Medicale”;
- Silviu Ciobanu – WHO.

Inițial, Adriana Tudor a salutat pe toți și a mulțumit pentru prezență. Au fost, de asemenea, anunțate subiectele care urmau să fie discutate. După care i s-a oferit cuvânt Tatianei Costin, care urma să prezinte spre discuție și validare estimările noi pentru anul 2014 a populațiilor cheie.

La începutul prezentării Tatiana a spus că în pregătirea proiectului documentului au fost utilizate tehnicile de estimare ca: metoda multiplicatorului, tehnica nominală-multiplicator prietenilor și Network Scale-up. Estimările s-au făcut pe 2 teritorii administrative: Malul Drept și Malul Stâng. Malul Drept a inclus orașul Chișinău, Bălți și alte 6 regiuni. Teritoriul de est conține estimările pentru orașul Tiraspol și restul regiunii. Proiectul documentului include 3 tabele.

Tabelul 1 Estimarea mărimii grupului CDI în Republica Moldova. Pentru municipiul Chișinău, din toate sursele de date administrative cele mai importante au fost:

- Beneficiari ai programelor de reducere a riscurilor în ultimele 12 luni
- Testați la HIV în ultimele 12 luni ca CDI
- Capture recapture I (OBU)

În 2012-2013 beneficiarii au constituit 1340 persoane. Procentul conform IBBS e de 16,4. Deci, avem $1340/0,164=8171$ sau 8200.

Testați la HIV în ultimele 12 luni, $1977/0,342=5781$ sau 5800.

Capture-recapture a generat estimări mai bune datorită faptului că s-au folosit diferite puncte de distribuție a obiectelor unice $458/0,082=5585$ sau 5600.

S-a argumentat cifra de 58 – noi înregistrați în serviciul narcologic în ultimele 12 luni ca fiind subestimată prin faptul că a

scăzut practica de înregistrare la Dispensarul Narcologic. Pe de altă parte, implementarea programului UDIident în 2010 a contribuit la o numărare mai exactă a nr. beneficiarilor și a generat o tendință de creștere a plauzibilității programelor de reducere a riscurilor.

În urma discuțiilor s-a convenit de folosit mediana, care a generat estimarea mărimii grupului CDI pentru mun.Chișinău de **6000**, media fiind de **6500**.

Pentru municipiul Bălți dintre toate sursele prezentate s-au luat în calcul :

- % CDI aflați în tratament de substituție cu Metadonă în ultimele 12 luni;
- Beneficiari ai programelor de reducere a riscurilor în ultimele 12 luni.

Din startul discutiei subiectului pentru Bălți au apărut întrebări legate de cifra de 1231 beneficiari ai PRR în ultimele 12 luni. Dna Ala Iațco a zis că e o cifră subestimată, la care Dna Tatiana Costin a comentat, că dacă admitem că datele statisticii administrative din 2009 au fost supraestimate, avem cifra de 1656, la fel supraestimată față de 1231 în 2012. Indicatorul de acoperire cu servicii de 56,3% la fel a inițiat discuții, el fiind considerat ca supraestimat.

Și că diferența dintre 56,3 și 16,4 la Chișinău lasă loc de dubii. La care Dl Victor Slobozeanu a zis că 56,3 ar fi real datorită unor proiecte desfășurate la Bălți. Mai mult ca atât, indicatorul de acoperire pe Chișinău ar putea să fie subestimat – 16,4%.

Dna Tatiana Costin a intervenit cu clarificări la situația creată, comentînd că dacă s-ar calcula cifra estimată prin aplicarea valorii acoperiri din 2009 (28,8%) pentru datele administrative din 2012 (1231), atunci estimările CDI pentru 2009 ar fi de 4300, la fel supraestimat pentru 2009. Astfel am putea admite că această cifră este supraestimată pentru Bălți în 2009, dar poate fi considerată drept limită de sus pentru 2013. Deoarece majoritatea multiplicatorilor rezultă cifre subestimate, s-a propus utilizarea prevalenței CDI din Chișinău ca referință. Aici s-a recurs la screening-ul datelor administrative din alte surse: - datele din raportul anual droguri 2004; - studiile în populația generală; - datele despre

numărul de infracțiuni prin trafic de droguri 2008-2012; - numărul de dezintoxicări în municipiul Bălți și Chișinău 2004-2012, care a permis admiterea unui raport a prevalenței consumului de droguri de 1:2 între municipiul Chișinău și municipiul Bălți. Reeșind din această propunere avem prevalența estimată a consumului de droguri:

- în mun.Chișinău 0,012 sau 1,2%
- în mun.Bălți, aplicînd coeficientul 2
2,4% sau $0,024 \times 108000 = 2600$ CDI

Astfel, numărul estimat al CDI în mun. Bălți este în limitele 2500 - 4200 cu o medie de **3100**.

Pentru Malul Drept (6 regiuni), folosind coeficientul de subestimare de 3,0 obținem cifra de **10300**.

Total pe Malul Drept mărimea estimată a CDI va fi de:
 $6000 + 3100 + 10300 = 19400$.

Pentru Tiraspol sursele de date cele mai relevante au fost:

- noi înregistrări ă serviciul narcologic în ultimele 12 luni;
- % CDI aflați în supraveghere narcologică la finele lui 2011;
- beneficiary ai programelor de reducere a riscurilor în ultimele 12 luni;
- multiplicatorul prietenilor care sint CDI, dar nu sint beneficiari ai programelor de reducere a riscurilor.

Din start acoperirea de 5,5 a trezit întrebări. Această rată atât de mică poate fi explicată prin faptul că, sau persoanele nu au înțeles întrebarea, sau nu au fost sincere în răspunsurile lor. Dna Tatiana Costin a comentat, că dacă se folosește acoperirea din anul 2009 la datele administrative din 2012 (după cum s-a procedat pentru municipiul Bălți), atunci cifra estimată pentru 2009 ar fi de 1600. Această cifră se poate de folosit și în anul 2013 pentru acest multiplicator. Deci, mărimea grupului CDI în municipiul Tiraspol este în limitele 1600 - 4700 cu media 2800 sau mediana 2500. Dacă la Tiraspol se consideră mediana, pentru Malul Stîng se conturează cifra de 13600. Deci, cifra estimată va fi de 8300. Iar total Malul Stăng $2500 + 9300 = 10800$.

Total pe țară: $19400+10800=30200$ cifra estimată pentru grupul CDI în Republica Moldova.

Tabelul 2 Estimarea mărimii grupului LSC, în Republica Moldova 2012-2013.

Aici Dna Tatiana Costin a atenționat, că spre deosebire de grupul CDI, unde fondul de surse de date este mai promițător și permite o flexibilitate mai mare în utilizarea lor, pentru estimările LSC nu există atâtea surse, deaceia s-au folosit:

- aresturi pentru sex comercial;
- beneficiari ai programelor de reducere a riscurilor în ultimele 12 luni;
- multiplicatorul prietenilor LSC, care nu sint beneficiari ai programelor de reducere a riscurilor.

Deci, pentru Chișinău intervalul e de 1300-2400 cu media **2000**. Dl Alexei Leorda a confirmat, că e o cifră reală.

Pentru municipiul Bălți cifra de **1800** persoane a inițiat discuții aprinse, fiind calificată drept mult supraestimată. Dna Ala iațco s-a expus pe marginea subiectului, venind cu cifre cuprinse între 1200-1400, care ar putea fi mai aproape de realitate. La fel, diferența dintre cifra pentru Chișinău și Bălți ar fi prea mică, ținând cont de numărul populației, care diferă esențial în aceste două orașe. La care Dna Tatiana Costin a intervenit cu convingerea, că aceste cifre nu depind de numărul populației și că au fost consultați și de Dna Otilia Scutelnicu, expert regional M/E UNAIDS.

S-a convenit de a revizui încă odată datele pentru Bălți.

Pentru Malul Drept s-a folosit coeficientul 1,7 și anume:
 $3625 \times 1,7 = 6000$.

Total LSC pe Malul Drept: $2000+1800+6000=9800$ sau **10000**

Pentru Malul Stîng s-a folosit coeficientul de subestimare Malul Drept 1,7.

Deci avem: $1147 \times 1,7 = 1949$ sau **2000**.

Total pentru Republica Moldova mărimea grupului LSC va constitui: $1000+2000=12000$.

Tabelul 3 Estimarea mărimi grupului BSB, Republica Moldova

Pentru Chișinău drept surse de date s-au folosit

- beneficiarii PRR în ultimele 12 luni,
- multiplicatorul prietenilor BSB care nu sunt beneficiari ai PRR în ultimele 12 luni,
- Capture – recapture (OBU).

Folosind coeficientul de 0,02, conform statisticii administrative la 01.01.2014 avem: $291018 \times 0,02 = 5800$

Respectiv pentru Chișinău se conturează cifra de **4400**, la care Veaceslav Mulear a fost de acord cu formula de calcul, chiar dacă cifra i s-a părut subestimată.

Pentru Bălți s-au folosit aceleași tipuri de surse de date ca și la Chișinău.

Deci, 2% din populația masculină (15+) constituie 1122 sau **1100**.

Pentru Malul Drept s-a folosit coeficientul de acoperire 3,16 care în produs cu 1158 ne-a generat cifra de **3700**.

Astfel, total BSB pentru Malul Drept constituie:

$$4400+1100+3700=9200$$

Pentru Tiraspol s-a folosit coeficientul de 0.02 ;i s-a obținut cifra de **1100**.

Folosind acelaș calcul pentru Malul Stîng, am obținut cifra de 4200, care a fost considerată drept limită de sus în intervalul (1200-4200), sau media de **2700**.

Totalul BSB pentru Malul Stîng a constituit:

$$1100+2700=3800$$

Și total BSB pentru Republica Moldova:

$$9200+3800=13000$$

În ziua următoare ședinței, Tatiana Costin avînd toate datele disponibile și de comun acord cu Otilia Scutelnicuic au precăutat posibilități de revizuire a estimărilor LSC pentru Bălți, pe care le-a prezentat membrilor GTL printr-o scrisoare:

1. Calcularea proporției de 0,9 din populația de sex feminin a generat rezultate necceptabile, dat fiind faptul că ele erau mai mici decît numărul de beneficiari ai programelor de reducere a riscurilor în locația dată.
2. Pentru elucidarea diferențelor dintre urbe, pentru Chișinău s-a exclus multiplicatorul aresturilor pentru sexul comercial, utilizîndu-se multiplicatorul beneficiarilor PRR în ultimele 12 luni ($1193/0,496=2405$) și cel al prietenilor care nu sint beneficiari ai PRR ($1193 \times 1,77=2112$). Astfel, LSC pentru Chișinău ar fi de 2250 persoane, acceptarea căreia ar duce la creșterea numărului total estimat pentru LSC și contravine deciziei luate în timpul ședinței GTL de 2000 pentru Chișinău.
3. Numărul mai redus de surse de date pentru grupul LSC.

Reeșind din toate încercările de a revizui numărul estimat pentru LSC Bălți, concluzionăm, că numărul LSC pentru Bălți nu e posibil de modificat, el rămînînd a fi de 1800.

La fel, au fost prezentate mărimile estimate a grupurilor CDI, LSC și BSB agreeate prin consens:

Nr CDI total **30200** (19400+10800);

Nr LSC total **12000** (10000+2000);

Nr BSB total **13500** (9700+3800), Malul Drept și Malul Stîng, respectiv.

Subiectul doi al ședinței “ Planificarea ședințelor de validare a raportului pe țară GARPR/UNGASS „, a fost discutat, dar a rămas să fie concretizate zilele în care trebuiau să se desfășoare aceste ședințe. Ca variante s-a propus ziua de 26 martie 2014

pentru prezentarea indicatorilor GARPR și a indicatorului NASA (matricea financiară) și 27 martie 2014 pentru prezentarea indicatorului complex de politici, partea guvernamentală și nonguvernamentală.

Ulterior, ședințele de prezentare, discutare și validare urmau să se desfășoare conform graficului propus mai sus.

Șeful GTL mixt M&E
Dorin Rotaru

Secretarul GTL mixt M&E
Zinaida Bivol